

ජර්මනනා ක්‍රියාමලය

ගරඟා නිතිකයෙක් බාදනාය ශ්‍රී ද්‍රව්‍ය (නාරය) ශ්‍රම නිතිකයාට ජර්මනනාය කරයි.

* බර්න්ඩ් වැඩිකොටස් ජලය තුළ ප්‍රසාරණය වීමට හොඳය. ඒවා ගර පහළ දිගේ ජලයේ වේගයට අනුව තෙර දෙයි. නල්ලු සේ, අදිදිගය යයි.

* රට වඩා ස්වල්පයක් බර්න්ඩ් අඩු කර ජල ප්‍රමාණය හා ප්‍රමාණයේ නැගී නැගී ඉදිරියට යන ස්වරූපයක් දැක්වීමට ලැබේ. ඒවා පුළුල් ගමනක යෙදෙයි.

* ඉතා සිහින් අංශු ජලය හා ප්‍රමාණය ගවස් කරයි. ඒ අවමණික නාරයයි.

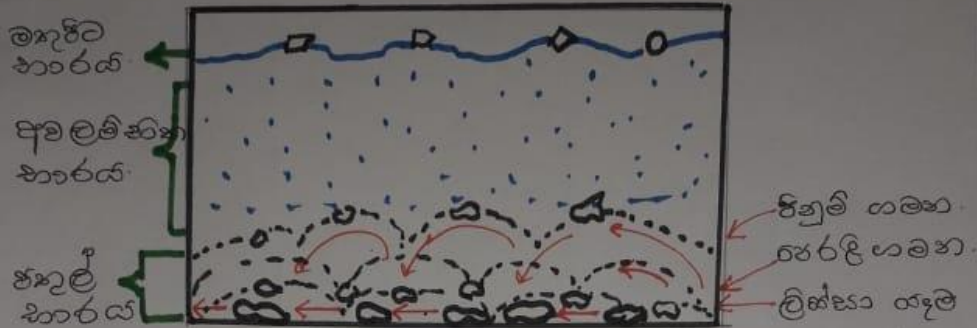
* ගරඟා නාරය තුළ ගරඟාව මෘදුකව ජාවේන නාරයක් දී තිබේ. ඒ නොවී ඔහුගේ ජාලය තෙතේ ජාවේන නාරයයි. තන්තුවේ මෘදුක නාරයයි. ප්ලාස්ටික් ගාලියම් වැනි තවත්ම ද්‍රව්‍ය ද ඒ තුළ වේ.

ගරඟාවකට නාරය පිහිටුවන ක්‍රම:

1. ද්‍රාවණය.
2. සරසරණය.
3. සරසරණය.

ජර්මනනා ක්‍රියාමලය සිදුවීමේදී නාරයේ ප්‍රමාණය වැඩිකරමින් ප්‍රසාරණය ජලය ගලායූ විට ගරඟාව හා ජල ප්‍රමාණයද රට බලපානු ලැබේ. ගරඟාවේ අනුප්‍රමාණය නැතිවීමේදී බලපානු ලැබේ. රට බලපානු ලැබේ.

ගඟා නිම්නයක භාරය පරිවහනය කරන ආකාරය.

නිධි සාධනය හා ඒ ආශ්‍රිත භූරූප.

ගඟාවක් පරිවහනය කරනු ලබන භාරය ගැට් ඉස්කොටස්ක් ආදි දුරවක් පරිවහනය නොකර ඉතිරි කරමින් ගඟ ගලායයි නම් එම ඉතිරි කළ කොටස් නිධියක් ලෙස හඳුන්වයි. භාරය නිධිගතවීම සඳහා විවිධ හේතු මුල්කරගනී.

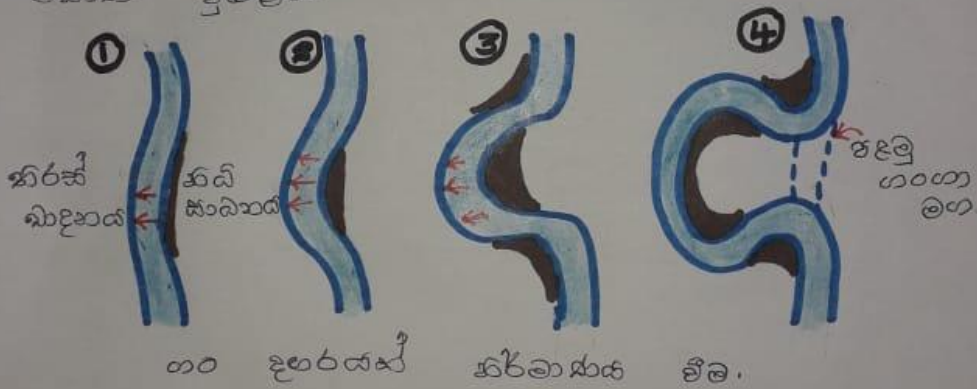
- ඒවා නම් *
- * භාරය අධික වීම.
  - * වර්ෂාපතනය අඩුවී ගමේ ජල පිරිසව අඩුවීම.
  - * ආනේද්‍රවීම ගැට් වානේචිකරණය නිසා ජල පිරිසව අඩුවීම.

ආදී කරුණු වේ. මෙම හේතු මත ගඟාවේ ගතය අඩුවීමෙන් නිධි සාධනය සිදුවේ. ගඟා නිධිත පතුළු , දෙපස් , මධ්‍යයේ , දියඇලි පාලිල හා ගඟ මෝය මුහුණ විවිධ ස්ථාන වල මෙම භාරය නිධිගතවේ.

නිධිගතවීම බහුලව දැක්වූ ලැබෙනුයේ ගඟාවක වටේ අවධියේය.

① ගං දහරය :-

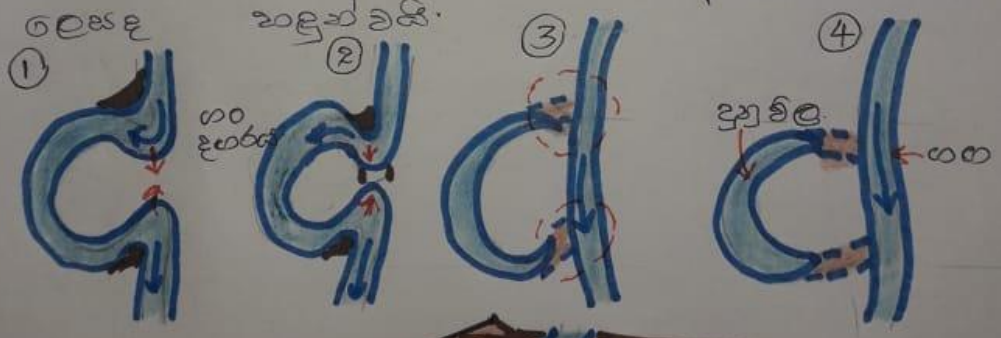
ගංගාවක ජලයාන ධ්වනියේ දී ඝාත ව්‍යුහයකින් දී ගං දහර දැක්වේ. ගංගාවක ඔවුම (අනුක්‍රමණය) අඩුකම නිසා ගංගාව දහර ගැසෙන්නේ ගලායායී. දහරයේ ඉටුර (ඛාදනය) ලක්ෂණ දහර ඝණය වංගුලේ ජල ප්‍රභවයේ ජලය වේගයෙන් වැහිලේ. ඒ නිසා එම ඉටුරේ ඛාදනය අධිකවේ. වංගුලේ අභ්‍යන්තර ඛාදනයට ලක්වෙමින් එහි ගඟක මධ්‍යයේ ගොඵන ප්‍රමාණය වැඩිවේ. දැනට දිගටම ජලය මෙම ක්‍රියාවලිය නිසා දහරය (භාවිත) වඩාත් පුළුල්වේ.

දිගුකාලයක් මෙම ක්‍රියාවලිය සිදුවීමෙන් ගඟකී
 ගමන් මාර්ගය වෙනස් වේ. (දෝලාය වේ). මුළු
 පවතින ගඟ දිගේදී පුළුල් කාලයේදී වැලැක්වීමක්
 මෙම ව්‍යවස්ථාවේ. ගඟවලින් මැලි තැනීම නිසාද
 ගඟ දිගේ මෙම ඛාදන ක්‍රියාවලිය සිදු වේ.

② දුනු වේලි :-

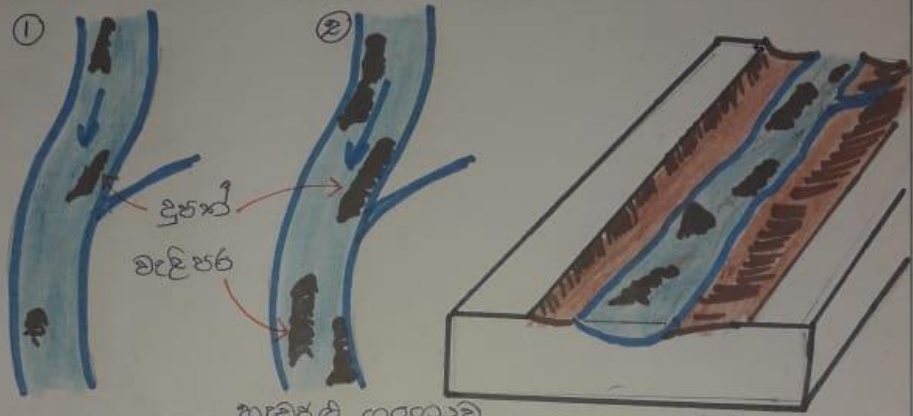
විශේෂ අවස්ථාවේදී ගඟවල ගඟ දිගේ රාශියක්
 සාදන අවස්ථාවේදී, කල්ගතව ගඟවල ඛාදනයක්
 සමඟ දිගේ පුළුල් වේ. එහිදී දිගේ කවාකාර
 ස්වභාවයක් ගනී. මෙම කවාකාර දෙකෙහිදී
 කැපවීමක් ඛාදනය වීමෙන් මඩාස් සවිච්ඡේද
 වන අතර එහි මුළු දිගේදී පුළුල් වීමක්
 සිදු වේ. ගඟවල දිගේ ඛාදනය නොවී
 මාර්ගයක් ගතවීමක්. ගඟ දිගේ කොටස
 ගඟවලින් වෙන් වේ. එහි වෙනම
 අඩු ඛාදනාර්ථය ගඟ දිගේ මෙම දුනු වේලි
 ගැන තවදුරටත් ලියවේ. මෙම රූපය අත්විච්ඡේද
 ලාභිතරව කවාකාර වැනි අත්විච්ඡේද
 ලෙසද හඳුන්වයි.

3) භූමිකම්පන ගංගා :-

වැඩි දුරින් යේදී ජල ප්‍රවාහය සෙසුවේ ගලයි. එවිට ගංගාත් සරය තැනී තැන ග්‍රහණ කරමින් ගඟ ගලායයි. ජෛවී ගංගාත් දිශානතය වෙනස්වේ. මෙහේ ග්‍රහණ වන සාරය නිධිස් කඩ වස්වේ. එම නිධි ද්‍රව්‍යයේ හේ වැලිපර මෙහේ නිර්මාණය වේ.

භූමිකම්පන ගංගාව මහවැලිගඟේ සෝපාවනිය ප්‍රදේශය.

4) ගං නැරඹි :-

ගංගාත් ජලය දැකුණු විටාර ගලායන අවස්ථාවේ ග්‍රහණ දිගේ ප්‍රවේගය අඩුවේ. එවිට සාරය ප්‍රවාහනය කිරීමේ වේගය අඩුය. එනිසා වැලි සහ බොරළු ග්‍රහණ දිගේ වැටී තිරයක් මෙහේ නිධි සාධනය වේ. මෙම ක්‍රියාවලිය දිගු කාලයක් තිස්සේ සිදුවීමෙන් මීටර් ගණනාවක් දුර ගං නැරඹි නිර්මාණය වේ. එනිසා ග්‍රහණ ප්‍රමාණයේ දුරට වැඩේ. ඒ නිසා ගං නැරඹි මුදුනවලින් ස්වභාවයන් ගනී. එහෙත් ගං නැරඹි බාදාය වී ගං ග්‍රහණ බාධාවලීමෙන් ගඟ නැරඹි බාදාය වල බාදාය කඩ වස්වේ. ජල ගැලීම අවස්ථාවල මෙම ග්‍රහණ බාදාය යයි. ජලය ග්‍රහණ වලින් විවෘත වැලිපරය, බොවැලිගඟේ ගංගාත්

ජලය අධික කාලයට මෙම කණිවි කඩායාම රහස් ගංගාවේ ජීවාර ගලයි. ඉතාලියේ මෙම ගංගාවේ, ප්‍රධාන ජනපදයේ මිනිසුන් ගංගාවේ ඝන වැසි ගංගාවේ මෙවැනි ගං කණිවි නිර්මාණය වේ.

①

②

③

ගංවතුරට සර ගං කණිවි සාධක නම්කරයි.

ගංවතුර අවහිරවීමේ ජල මට්ටම

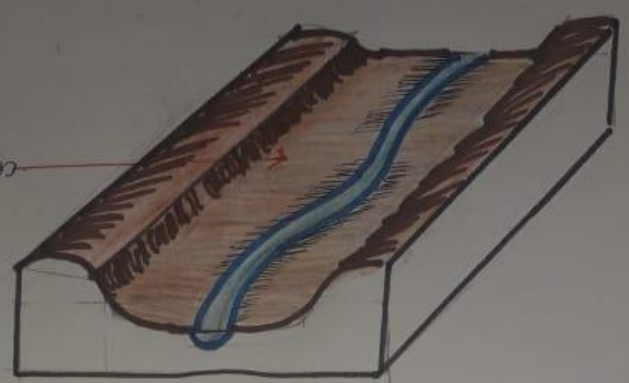
ගංවතුර බසි - රිය පුහු කැඩී ඇති ගං කණිවි.

⑤ ජීවාර නැගීම :-

ගංදිගරයක අවුර වර්ධනය වන අතර නම්ම කලාවක් ගොඩනැගේ. ගංවතුර කැඩීමේ වලදී ගංගා ජීවාර ගලායූවේදී මෙම ආරය පැතිරී ගිවිසායාමය වේ. කුඩා වැව්, රොක්ට්ස් ආදිය නම්මය - පුරා නැගීම කැඩීමක් බවට පත්වේ. ගංවතුර බසි රිය පුහු ජීවාර නැගීමේ ජලය ජීවාර වලට නිර්මාණය වේ. මේ ජීවාර කැඩීම හා මානිවිලය නිසා පුහු කැඩීමේ ජීවාර නැගීම කුඩා වැව් ආදිය නම්මය නිර්මාණය වේ. එය ඉතා සරළ පුහු සහිත කැඩීමකි. නමුත් නම්මයේ ජීවාර නැගීම ඉතා සරළ කැඩීමකි.

ඉසාර හැඩය

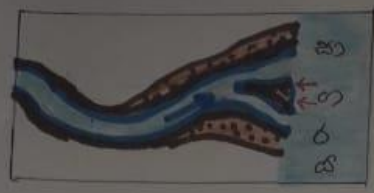

6) ඩෙල්ටා :-

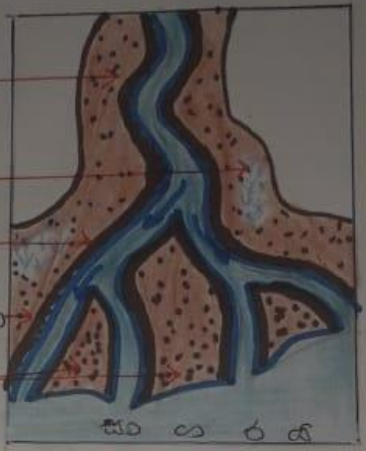
ගංගාමය මුහුදට වැටෙන ජීරාගය ගංගෝය
කින් හඳුන්වයි. ගඟ නිශාල ජල ගබඩාවකට
දිගු ජීවේදී ජන ඉන්ගය ඉතා අඩුවේ. ජීවිත
සාරය දැනටමත් අපහසුවේ. මෙහිදී
වැඩි පාරය වැඩි රළු සාරය ගැලපව බලපා
නමුත් ගං මුහුදට ආසන්නයේම නිවසාගත
වේ. ඩෙල්ටාමය නිර්මාණයේදී ජනන කරනු ලැබ
වී ඇත.

- * අධික සාරය
- * ගං ඉස්මත්තට අධික නිර්මාණය
- * භෞමාභිමය ගංගෝය
- * දියවැල් හා කරංග වල නැතිවීම

ඩෙල්ටා නිර්මාණයට බලපායි. සාරය
කැන්පයේදී ගංගාව කුඩා දියවැල් වලට
බෙදීයයි. ජීවිත ගඟ මගින් දිනෙන් දින
විකේණිත නැතිවීමට මෙම නිවසාගත වේ.
මේ ඉතා හොඳින් Δ අකුරේ නැතිවීම
බවට ඩෙල්ටා ලෙස හඳුන්වනු ලැබේ.

දියවි
 කලා
 වගුරු
 ගං
 තර්ජන
 අත්‍යන්තර
 කෙල්වා

කෙල්වාවක් නිර්මාණය වන අවස්ථාවේදී ගංගාව
 අත්‍යන්තර වශයෙන් සංඛ්‍යාවකට බෙදේ. මෙම
 ගඟක අඟුල වෙස වර්ධනය වේ. මෙකසේ
 සූමි ගංගාවකට කෙල්වා ඇති අතර
 අත්‍යන්තර වල ව්‍යාප්තිය ඇති ජල
 මාර්ග සිසයකි.

- * මානාසාර කෙල්වා.
 ඉවුර පුළුන්ක අඟුලු වර්තමාන වැඩියක්
 ගනී. තවද කෙල්වාව, ඩිපෝසිට්
 කෙල්වාව ඉස්සු කෙල්වාව.
- * ප්‍රතිමාණ කෙල්වාව.
 ප්‍රතිමාණ වැඩියක් ගනී.
 මහාසාගර , වයිබර් ගඟ
- * ජනිත කෙල්වාව
 ජනිත ප්‍රදේශයක වැඩියක් ගනී.
 මහාසාගර කෙල්වාව
- * සතර්ජන කෙල්වාව
 සතර්ජන ඉවුර වැඩියයි.
 වයිබර් ගංගාව.

ඩෙල්ටා
Arcuate වාපාකාර (නයිල් ගඟ)

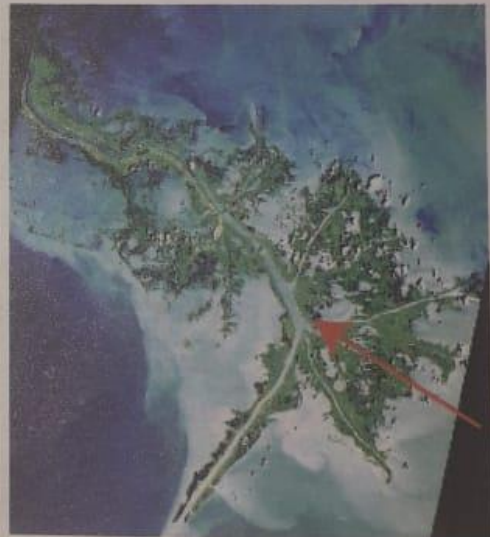
Estuarine පුනීල මෝස
(සේන් ගඟ)

Cusped සතුණ්ඩ (ටයිබර් ගඟ)

Bird's foot පක්ෂි පාද (මිසිසිපි ගඟ)

① ଚେତା ନ୍ୟାତକେଈଈଁ ଚିତ୍ରାଧରଣା ଚେତା
ପଞ୍ଚି ଗଠନା ଚେତାକ୍ଷରାକ୍ଷରା ଚେତା
କରାକ୍ଷରା:

② ଅତ ଗଠନାକ୍ଷରା- ଚେତା କ୍ଷରା କ୍ଷରାକ୍ଷରା
କ୍ଷରାକ୍ଷରା କ୍ଷରାକ୍ଷରା?

